

CPT ukratko

**Evropski komitet
za sprečavanje mučenja
i nehumanog ili ponižavajućeg
postupanja ili kažnjavanja (CPT)**

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

Sprečavanje zlostavljanja lica lišenih slobode u Evropi

■ CPT organizuje posjete mjestima na kojima se nalaze lica lišena slobode da bi ocijenio kako se postupa prema njima. Takva mjesta su zatvori, ustanove za maloljetnike, policijske stanice, centri za smještaj pritvorenih imigranata, psihijatrijske bolnice, ustanove socijalne zaštite, itd.

■ Delegacije CPT-a imaju neograničen pristup ovim mjestima i pravo da se bez ograničenja kreću po njima. One intervjuju lica lišena slobode u četiri oka i komuniciraju slobodno sa svakim ko im može pružiti informacije.

■ Poslije svake posjete, CPT šalje detaljan izvještaj dotičnoj državi. Izvještaj sadrži nalaze CPT-a i njegove preporuke, komentare i zahtjeve za informacijama. CPT takođe zahtijeva detaljan odgovor na pitanja koja je pokrenuo u svom izvještaju. Ovi izvještaji i odgovori čine sastavni dio stalnog dijaloga sa dotičnim državama.

■ Puni naziv CPT-a je „Evropski komitet za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“. To ukazuje na dva važna elementa: Prvo, on je evropski po obuhvatu, i, drugo, ne pokriva samo „mučenje“, već i čitav niz situacija koje mogu predstavljati „nečovječno ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje“.

Sistem posjeta

■ Posjete obavljaju delegacije, koje se obično sastoje od nekoliko članova CPT-a, u pratnji osoblja Sekretarijata Komiteta i, po potrebi, dodatnih stručnjaka i prevodilaca.

■ Delegacije CPT-a obavljaju posjete periodično (obično jednom svake četiri godine), a po potrebi se obavljaju i dodatne „ad hoc“ posjete.

■ Komitet mora obavijestiti dotičnu državu da namjerava obaviti posjetu. Nakon obavještenja, delegacija CPT-a može u bilo kom trenutku otići na bilo koje mjesto gdje se mogu nalaziti lica lišena slobode.

Saradnja i povjerljivost

■ Načela saradnje i povjerljivosti sadržana su u međunarodnom ugovoru kojim je uspostavljen CPT.

- ▶ Saradnja sa nacionalnim vlastima je suštinska za djelovanje CPT-a, jer je cilj da se zaštite lica lišena slobode, a ne da se države osude zbog zloupotreba.
- ▶ Druga osobina djelovanja CPT-a je povjerljivost. Nalazi Komiteta, njegovi izvještaji i odgovori vlada su, u načelu, povjerljivi. Ipak, vrlo mnogo informacija o radu CPT-a je u javnom domenu.

Publikacije

- ▶ Svaka država može tražiti da se izvještaj CPT-a objavi, zajedno sa njenim odgovorom. Do sada je većina država tražila objavljivanje ovih dokumenata.
- ▶ Ako država ne sarađuje ili odbija popraviti stanje u smislu preporuka CPT-a, Komitet može odlučiti da izda saopštenje za javnost.
- ▶ Pored toga, CPT priprema opšti izvještaj o svom djelovanju koji se objavljuje jednom godišnje.

Struktura CPT-a

- ▶ Članovi CPT-a su nezavisni i nepristrasni stručnjaci raznih profila, uključujući pravnike, ljekare i stručnjake za zatvore i policiju.
- ▶ Komitet ministara Vijeća Evrope bira po jednog člana za svaku državu potpisnicu. Članovi služe u ličnom svojstvu (tj. ne predstavljaju državu za koju su izabrani). Da bi se dodatno zajamčila njihova nezavisnost, članovi ne posjećuju državu za koju su izabrani.
- ▶ Sekretarijat CPT-a je dio Vijeća Evrope.

Osnovni podaci

- ▶ CPT je osnovan u skladu sa „Evropskom konvencijom za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“ Vijeća Evrope, koja je stupila na snagu 1989. godine.
- ▶ Ona se nadovezuje na član 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima, koji propisuje da „Niko ne smije biti podvrgnut mučenju ili nečovječnom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju“.
- ▶ CPT nije istražni organ već obezbjeđuje vansudski preventivni mehanizam za zaštitu lica lišenih slobode od mučenja i drugih oblika zlostavljanja. On time dopunjuje sudsku djelatnost Evropskog suda za ljudska prava.

Ratifikacije

- ▶ Konvenciju je ratifikovalo 47 država članica Vijeća Evrope.
- ▶ Konvencija je otvorena za potpisivanje državama članicama Vijeća Evrope. Komitet ministara Vijeća Evrope može pozvati i svaku državu nečlanicu Organizacije da pristupi Konvenciji.

Dodatna literatura

- ▶ Izveštaji o posjetama CPT-a , odgovori vlada, saopštenja za javnost i opći izvještaji dostupni su na internet stranici CPT-a.
- ▶ CPT je formulisao standarde za postupanje prema licima lišenim slobode. Sažetak tih standarda objavljen je u brošuri „Standardi CPT-a“.
- ▶ Bliže pojedinosti o mandatu i načinu rada CPT-a mogu se naći u tekstu „Evropske konvencije za sprečavanje mučenja i nečovječnog ili ponižavajućeg postupanja ili kažnjavanja“ i prpratnom „Objašnjenju“.

Kontakt

Sekretarijat CPT-a
Vijeće Evrope
F-67075 Strasbourg Cedex
Francuska

Internet: www.cpt.coe.int
Elektronska pošta: cptdoc@coe.int
Tél.: +33 (0)3 88 41 39 39
Fax: +33 (0)3 88 41 27 72

www.coe.int

Vijeće Evrope je glavna organizacijaza
zaštitu ljudskih prava na kontinentu.
Od njegovih 47 država članica,
28 su istovremeno i članice Evropske unije.
Sve države članice Vijeća Evrope su potpisale
Evropsku konvenciju o ljudskim pravima,
sporazum koji ima cilj da zaštiti prava
čovjeka, demokratiju i pravnu državu.
Evropski sud za ljudska prava kontrolirše
primjenu Konvencije u državama članicama.

PREMS 106515

BOS

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE